

Natuurtoets Harderwijkerweg 229 Hulshorst

Natuurtoets Harderwijkerweg 229 Hulshorst

Doeglas Water en milieu advies

Contactpersoon: Drs. ing. G. W. Doeglas
--

Projectcode	DWMA201001
Datum	7-5-2010

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Plangebied	4
3. Vigerend beleid: Wettelijk kader en toetsing	6
3.1 Natuurbeleid in ontwikkeling	6
3.2 Europees beleid	6
3.3 Rijksbeleid	6
3.3.1 Flora- en faunawet	6
3.3.2 Natuurbeschermingswet	7
3.3.3 Ecologische hoofdstructuur	7
4. Bestaande natuurwaarden	8
4.1 Bronnen van gegevens	8
4.2 Flora	8
4.3 Fauna	9
4.3.1 Zoogdieren	9
4.3.2 Amfibieën/reptielen	9
4.3.3 Vogels	10
4.3.4 Overige fauna	10
5. Conclusie en aanbevelingen	11
Bronnen	12
Bijlage Toelichting bij tabellen Flora- en faunawet	13

1. Inleiding

Algemeen

Op verzoek van de dhr. Van de Put is door DWMA ecologisch onderzoek verricht in verband met het verkrijgen van vergunning voor de sloop van een schuur en een bouwvergunning voor de bouw van een dubbele woning, aan de Harderwijkerweg 229 te Hulshorst.

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Indien men een ruimtelijke ingreep wil plegen is de gemeente verplicht vooraf te toetsen of de natuur hiervan nadeel ondervindt. Hiertoe dient een inventarisatie uitgevoerd te worden naar de actuele natuurwaarden van het plangebied. Indien er belangrijke natuurwaarden aanwezig zijn (nationaal dan wel internationaal beschermde flora en fauna) die door de plannen in gevaar komen dient een ontheffing te worden aangevraagd. Eventueel dienen de plannen zodanig aangepast te worden dat de natuurwaarden behouden blijven. In speciale gevallen is het mogelijk dat de natuurwaarden op een andere plek buiten het plangebied worden gecompenseerd.

De voorgenomen bouw vindt plaats op het erf van het perceel Harderwijkerweg 229 te Hulshorst op de plaats van een huidige schuur met paardenwei.

In deze natuurtoets wordt op basis van bestaande informatie en een inventarisatie ter plaatse een inschatting gemaakt van de natuurwaarden van het plangebied en mogelijke relaties die er liggen met de omgeving.

Werkwijze

In hoofdstuk twee van dit rapport staat een korte beschrijving van het plangebied. In hoofdstuk drie vindt een analyse plaats van het bestaande natuur- en soortenbeleid dat op het plangebied van toepassing is. De status van de locatie, inclusief de directe omgeving is getoetst aan de vigerende wetgeving op Europees en nationaal niveau. Vervolgens wordt in hoofdstuk vier een beschrijving gegeven van geconstateerde natuurwaarden. In hoofdstuk vijf worden conclusies gegeven en aanbevelingen gedaan. Verwijzingen naar bronnen zijn tussen haakjes weergegeven, deze zijn achter in dit rapport terug te vinden.

2. Plangebied en de voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit is gepland op het erf van het perceel Harderwijkerweg 229 te Hulshorst op de plaats van een huidige schuur met paardenwei.

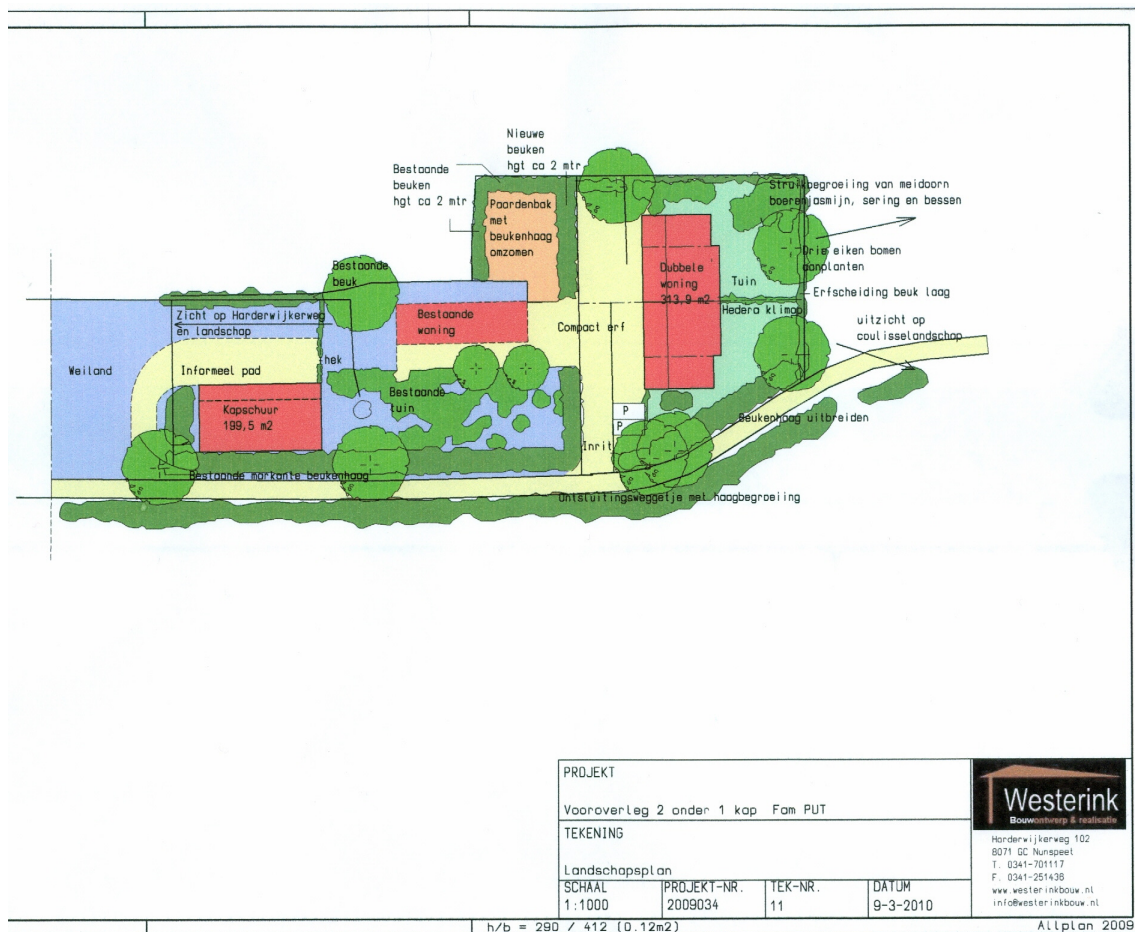
Het oppervlak van het plangebied bedraagt circa 1400 m². Het onderzoeksgebied bevindt zich geheel binnen het kilometerhok met de Amersfoort coördinaten 180 – 486. Het terrein is bebouwd een voormalige varkensschuur die thans dienst doet als stal voor paarden en hobbydieren. Het terrein is grotendeels verhard. Zie figuur 1 voor een afbakening van het onderzochte gebied.

De voorgenomen activiteit bestaat uit het bouwen van een dubbel woonhuis (2-onder-een-kap) met aanleg van een bijbehorend groen (Figuur 2. volgende pagina).

Figuur 1. Huidige situatie en onderzochte locatie

Figuur 2. Voorgestelde situatie (dubbele woning aan de rechterzijde)

3. Vigerend beleid: Wettelijk kader en toetsing

3.1 Natuurbeleid in ontwikkeling

De afgelopen jaren heeft er een aanscherping plaatsgevonden van natuurbeleid en - wetgeving en de handhaving hiervan. In 2005 werden de laatste grote aanpassingen in de Flora- en faunawet doorgevoerd. Veel soorten hebben een beschermde status gekregen. Ook de gebiedsbescherming is uitgebreid. Onderstaand de actuele situatie, toegespitst op het plangebied.

3.2 Europees beleid

Op Europees niveau zijn binnen het natuur- en soortenbeleid twee richtlijnen van belang, te weten de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn. De Habitatrichtlijn heeft tot doel het waarborgen van de biologische diversiteit door instandhouding van natuurlijke habitats en wilde flora en fauna. De Vogelrichtlijn heeft tot doel alle in het wild levende vogelsoorten en de daarvoor aangewezen gebieden te beschermen. Door de Nederlandse overheid zijn Vogel- en Habitatrichtlijngebieden aangewezen en bij de Europese Commissie aangemeld. Voor deze gebieden geldt dat handelingen die de richtlijn doelstelling in gevaar kunnen brengen niet zijn toegestaan. Dit komt er op neer dat er geen significante verstoring van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden mag plaatsvinden. Ook externe werking is hierbij van belang. Momenteel wordt gewerkt aan een vertaling van de Europese richtlijnen in de nationale wetgeving.

Het plangebied ligt op ongeveer 100 meter afstand van het Natura 2000-gebied de hoge Veluwe. In Europees opzicht vormen de zandverstuivingen ([H2330](#)) een van de belangrijkste natuurwaarden op de Veluwe. Op een afstand van ongeveer 1 kilometer ligt het hulshorsterzand.

3.3 Rijksbeleid

Hoewel beide hierboven beschreven Europese richtlijnen zowel soorten als gebieden beschermen is in de vertaling hiervan in de nationale wetgeving een andere indeling gehanteerd. De Flora- en faunawet beschermt planten en diersoorten en de Natuurbeschermingswet behelst de bescherming van bijzondere natuurgebieden. De Flora- en faunawet is sinds 1 april 2002 van kracht. De vernieuwde Natuurbeschermingswet is sinds 1 oktober 2005 van kracht. Verder is het beleid met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur van belang.

3.3.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is een raamwet en werkt volgens het 'nee-tenzij' principe. Behalve de meest insecten en vissen is verder alle fauna in beginsel beschermd. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen diersoorten worden aangewezen die hierop een uitzondering vormen, zoals momenteel de plaagsoorten bruine rat en zwarte rat, huismuis en in principe alle uitheemse diersoorten.

Beschermde plantensoorten zijn eveneens aangewezen bij algemene maatregel van bestuur. Volgens artikel 8 van de wet is het verboden beschermde inheemse planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op een andere manier van hun groeiplaats te verwijderen. Met betrekking tot beschermde dieren is het verboden deze te doden, verwonden, te vangen, opzettelijk te verontrusten, nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, vernielen, weg te nemen of te verstoren (artikel 9 –12).

Per 1 maart 2005 is een algemene maatregel van bestuur van kracht in verband met de wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet (AMvB artikel 75). De AMvB bestaat uit 3 tabellen met daarin alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet. De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het *Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen* (AMvB artikel 75).

Vogelsoorten zijn in deze tabellen niet apart opgenomen, alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten). In de toelichting bij de tabellen staat aangegeven welk beschermingsregime toepasselijk is voor de soorten. Zie bijlage voor deze toelichting.

In het kader van deze natuurtoets zijn gegevens verzameld over het mogelijk vóórkomen van de beschermde soorten in het plangebied. In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de resultaten van deze inventarisatie en de consequenties hiervan.

3.3.2 Natuurbeschermingswet

De huidige Natuurbeschermingswet regelt de aanwijzing van beschermde natuurgebieden en Staatsnatuurmonumenten. Wanneer de vernieuwde Natuurbeschermingswet in werking treedt worden tevens Vogel- en Habitatrichtlijngebieden door deze wet beschermd.

Handelingen die het voortbestaan van de aangewezen planten en dieren binnen de richtlijngebieden kunnen aantasten zijn niet toegestaan. Daarnaast zijn handelingen buiten deze gebieden verboden voor zover deze de natuurwaarden van de richtlijngebieden significant beïnvloeden. Dit betreft de zogenaamde externe werking.

Het plangebied ligt meer dan 4 kilometer van een beschermd natuurmonument zoals bedoeld in de Natuurbeschermingswet.

3.3.3 Ecologische Hoofdstructuur

In het Structuurschema Groene Ruimte zijn de contouren van de Ecologische Hoofdstructuur weergegeven. De Ecologische Hoofdstructuur bestaat uit een netwerk van natuurgebieden met onderlinge verbindingen.

Voor gebieden van de Ecologische Hoofdstructuur geldt dat er geen aantasting mag plaatsvinden van de wezenlijke kenmerken van waarden van een gebied tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang dat niet elders of op andere wijze gerealiseerd kan worden. Deze afweging vindt plaats binnen de met de aantasting samenhangende bestuurlijke besluiten. Het bevoegd gezag is dus het gezag dat het

bestuurlijk besluit neemt waardoor aantasting van de Ecologische Hoofdstructuur mogelijk is. De gemeente moet bij het vaststellen van haar bestemmingsplan rekening houden met de ecologische hoofdstructuur.

Het plangebied ligt op ongeveer 100 meter van de Ecologische Hoofdstructuur.

4. Bestaande natuurwaarden

4.1 Bronnen van gegevens

Om een indruk te krijgen van de in het plangebied te verwachten Flora en Fauna is een studie gemaakt van bestaande gegevens over het kilometerhok waar de betreffende kavel ligt. Ten eerste is gebruik gemaakt van gegevens van het 'Natuurloket'. Hieruit blijkt dat :

- Goed onderzocht op vaatplanten en dagvlinders.
- Matig onderzocht is op nachtvlinders
- Slecht onderzocht is op zoogdieren
- Niet onderzocht op overige soortgroepen (Korstmossen, reptielen, amfibieën, vissen, broedvogels, watervogels, nachtvlinders, sprinkhanen en overige ongewervelden)

Daarnaast zijn bestaande waarnemingsgegevens en soortgegevens verzameld uit verschillende soortenatlassen en de websites (zie bronnen). Specifiek voor Gelderland is er de digitale "Atlas Groen Gelderland".

Het plangebied is op 19 april 2010 bezocht voor een veldinventarisatie.

4.2 Flora

De volgende planten zijn aangetroffen op het terrein:

nr	Soortnaam NL	Soortnaam wetenschappelijk
1	Zandraket	<i>Arabidopsis thaliana</i>
2	Duizendblad	<i>Achillea millefolium</i>
3	Grote Brandnetel	<i>Urtica dioica</i>
4	Witte winterpostelein	<i>Claytonia perfoliata</i>
5	Paarse dovenetel	<i>Lamium purpureum</i>
6	Paardenbloem	<i>Taraxacum spec.</i>
7	Ridderzuring	<i>Rumex obtusifolius</i>
8	Vogelmuur	<i>Stellaria media</i>
9	Witte klaver	<i>Trifolium repens</i>
10	Kleine veldkers	<i>Cardamine hirsuta</i>
11	Klein kruiskruid	<i>Senecio vulgaris</i>
12	Hondsdrif	<i>Glechoma hederacea</i>
13	Kruipende boterbloem	<i>Ranunculus repens</i>
14	Zachte ooievaarsbek	<i>Geranium molle</i>
16	Akkerdistel	<i>Cirsium arvense</i>

Bomen en Heesters		
nr	Soortnaam NL	Soortnaam wetenschappelijk
1	Gewone esdoorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>
3	Coniferen	

4.3 Fauna

4.3.1 Zoogdieren

Volgens de Groene atlas Gelderland (wepmap), www.waarnemingen.nl en zoogdierenatlas.nl kunnen onderstaande zoogdieren in het betreffende kilometerhok en aangrenzende kilometerhokken worden aangetroffen (rl= rode lijst hr = habitat richtlijn)

Soortnaam NL	Soortnaam wetenschappelijk	rl	hr	Flora- en faunawet	(Sporen) waargenomen
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	-	-	* Tabel 1	-
Mol	<i>Talpa europaea</i>	-	-	* Tabel 1	-
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	-	-	* Tabel 1	-
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	-	-	* Tabel 1	-
Rode eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	-	-	* Tabel 2	-
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	-	-	* Tabel 1	-
Boommarter	<i>Martes martes</i>	+	Bijlage IV	* Tabel 3	-
Bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>	-	Bijlage IV	* Tabel 3	-

* Zie bijlage 2 voor een toelichting op de tabellen

rl = rode lijst soort

hr = habitatrichtlijn soort

4.3.2 Amfibieën/reptielen

Mogelijk voorkomende amfibieën en reptielen 1998-2008 (RAVON)					
Soortnaam NL	Soortnaam wetenschappelijk	rl	hr	Flora en faunawet	waargenomen
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	-	-	* Tabel 1	-
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	-	-	* Tabel 1	-
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	-	-	* Tabel 1	-

In de groene atlas van Gelderland wordt het gebied aangegeven als niet belangrijk voor de ringslang en niet belangrijk voor de knoflookpad. Er zijn geen amfibieën of reptielen in het plangebied aangetroffen.

4.3.3 Vogels

Bijna alle vogels zijn beschermd volgens de flora-en faunawet. Gedurende de veldinventarisatie zijn de volgende vogels in het plangebied waargenomen:

Soortnaam NL	Bijzonderheden	Soortnaam wetenschappelijk	rl	hr/vr	Flora- en faunawet
Houtduif		<i>Columba palumbus</i>	-	-	beschermd
Koolmees		<i>Parus major</i>	-	-	beschermd
Spreeuw		<i>Sturnus vulgaris</i>	-	-	beschermd
Boerenzwaluw		<i>Hirundo rustica</i>	-	-	beschermd
Merel		<i>Turdus merula</i>	-	-	Beschermd
Fitis		<i>Phylloscopus trochilus</i>	-	-	beschermd
Huismus		<i>Passer domesticus</i>	-	-	beschermd

rl = rode lijst soort

vr/hr = vogelrichtlijn- of habitatrichtlijnsoort

In de groene atlas van Gelderland wordt in het gebied 1 rode lijst soort in een aangrenzendgebied genoemd.

4.3.4 Overige fauna

Libellen en waterjuffers

Er zijn geen libellen en waterjuffers waargenomen.

Dagvlinders

In het betreffende kilometerhok (of 5 kmhok) waargenomen dagvlinders volgens de vlinderstichting (Landelijk Bestand vlinders 1999-2010) met waargenomen soorten (vet).

Soortnaam NL	Soortnaam wetenschappelijk	rl	hr	Flora- en faunawet
Kleine vos	<i>Aglaia urticae</i>	-	-	-
Rouwmantel	<i>Nymphalis antiopa</i>	-	-	-
Boomblauwtje	<i>Celastrina argiolus</i>	-	-	-
Citroenvlinder	<i>Gonepteryx rhamni</i>	-	-	-
Dagpauwoog	<i>Inachis io</i>	-	-	-
Bruin zandoogje	<i>Maniola jurtina</i>	-	-	-
Klein geaderd witje	<i>Pieris napi</i>	-	-	-
Groot koolwitje	<i>Pieris brassicae</i>	-	-	-
Klein koolwitje	<i>Pieris rapae</i>	-	-	-
Groot dikkopje	<i>Ochlodes sylvanus</i>	-	-	-
Gehakkelde aurelia	<i>Polygonia c-album</i>	-	-	-
Bruine vuurvlinder	<i>Lycaena tityrus</i>	-	-	-
Atalanta	<i>Vanessa atalanta</i>	-	-	-
Distelvlinder	<i>Vanessa cardui</i>	-	-	-
Bont zandoogje	<i>Pararge aegeria</i>	-	-	-

5. Conclusie en aanbevelingen

Het plangebied ligt in de directe nabijheid van speciale beschermingszones. Er worden echter geen negatieve effecten van de activiteiten in het plangebied (externe werking) op de flora en fauna, voorkomend in de speciale beschermingszones, verwacht.

Flora- en faunawet

Flora

Er zijn geen beschermde planten waargenomen.

Zoogdieren

In het betreffende kilometerhok is enkele malen de streng beschermde Boomarter en de Bosvleermuis waargenomen. Beide zijn zij nadrukkelijke bosbewoners. Het plangebied is niet geschikt als leefgebied voor deze soorten. Van de voorgenomen ingreep wordt geen negatief effect op vleermuizen verwacht. Er zijn geen bomen of bebouwing die geschikt zijn als verblijfplaats van vleermuizen. In de Groene atlas van Gelderland wordt het belang voor vleermuizen van het gebied niet aangegeven, en zal daarmee als minder belangrijk voor vleermuizen aangemerkt kunnen worden.

Alle overige eventueel te verwachten zoogdieren vallen onder tabel 1 van de AMvB behorende bij artikel 75 van de Flora- en faunawet.

Er zijn geen bomen of bebouwing die geschikt zijn als verblijfplaats van vleermuizen. In de Groene atlas van Gelderland wordt het belang voor vleermuizen van het gebied niet aangegeven, en zal daarmee als minder belangrijk voor vleermuizen aangemerkt kunnen worden.

Bomen en Vogels

Bijna alle vogelsoorten zijn beschermd volgens de Flora-en faunawet. Volgens voorgenomen plannen zullen er geen bomen gekapt worden. Mochten er toch bomen gekapt moeten worden dan is voor het kappen van de bomen een kapvergunning nodig. Dit om verstoring en andere schade aan beschermde vogels en andere dieren te voorkomen. Ook wanneer voor het kappen geen vergunning nodig is (diameter < 10 cm), mag niet worden gekapt wanneer hierdoor verstoring of schade aan wettelijk beschermde vogels, andere dieren en planten wordt veroorzaakt.

Het kappen van bomen mag volgens een kapvergunning alleen buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli)

Het plangebied heeft geen duidelijke natuurwaarde. Indien bovenstaande aanbevelingen in acht worden genomen geldt geen verplichting voor de aanvraag van een ontheffing in het kader van de Flora-en Faunawet.

Bronnen

- Anonymus. 1979. Richtlijn 70/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand. *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* Nr. L 103 van 25/04/1979: 1-18.
- Anonymus. 1992. Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* Nr. L 206 van 22/07/1992: 7-50.
- Anonymus. 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten (Flora- en faunawet). *Staatsblad* 402: 1-37.
- Anonymus. 2000. Besluit van 28 november 2000, houdende aanwijzing van dier- en plantensoorten ingevolge de Flora- en faunawet (Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet). *Staatsblad* 523: 1-11.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (eds.) 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht
- Osieck, E.R. 1998. Natura 2000: Naar een Europees netwerk van beschermde gebieden. *De Levende Natuur* 99: 224-231.

Geraadpleegde internetsites:

www.natuurloket.nl
www.ravon.nl
www.minlnv.nederlandsesoorten.nl
www.zoogdieratlas.nl
www.waarnemingen.nl
<http://geodata2.prvgld.nl/apps/groengelderland/>
www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/
www.nederlandsesoorten.nl

Bijlage

Toelichting bij tabellen Flora- en faunawet

Toelichting tabel 1

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Toelichting tabel 2

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3).

Toelichting tabel 3

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ffwet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.
- Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie

- criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).
- De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.